

**PODLASKI URZĄD WOJEWÓDZKI
w BIAŁYMSTOKU
15-213 Białystok, ul. Mickiewicza 3**

PS-I.431.1.44.2015.AŻ

PROTOKÓŁ KONTROLI

kompleksowej przeprowadzonej w Regionalnym Ośrodku Polityki Społecznej, ul. Kombatantów 7, 15-110 Białystok, zwanym w dalszej części protokołu „Ośrodkiem”, „ROPS”.

Dyrektorem Ośrodka jest p. Elżbieta Rajewska – Nikonowicz.

Kontrolę w dniach 17-18.12.2015 r. przeprowadziły:

1. Grażyna Dobrzyniewicz – kierownik Oddziału do Spraw Rodziny,
2. Anna Żadziłko – główny specjalista,

na podstawie pisemnego upoważnienia Nr 1/2015 kontroli znak: PS-I.431.1.44.2015.AŻ z dnia 08.12.2015 r., wydanego z upoważnienia Wojewody Podlaskiego przez z-cę Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej, p. Katarzynę Mularz.

Wyjaśnień udzielały: kierownik Działu Polityki Społecznej, p. Krystyna Bobrowska – Dąbrowska oraz pracownik Działu, p. Marta Harbaszewska.

(strona 9 akt kontroli)

Zakres kontroli i okres objęty kontrolą.

Prawidłowość realizacji przez ROPS w Białymstoku zadań samorządu województwa z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie określonych w:

- ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390), zwanej dalej „ustawą”,
- Krajowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014 -2020, stanowiącym załącznik do uchwały z dnia 29 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014 – 2020 (M.P. z 2014 r. poz. 445) zwanym dalej „KPPPwR”,

od dnia 01.01.2015 r. do dnia kontroli.

W toku postępowania kontrolnego ustalono:

ROPS wykonuje zadania dotyczące przeciwdziałania przemocy w rodzinie na podstawie:

- *Strategii Polityki Społecznej Województwa Podlaskiego do roku 2020* stanowiącej załącznik do Uchwały Nr XLV/534/14 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 6 listopada 2014 r. w sprawie przejścia: „Strategii Polityki Społecznej Województwa Podlaskiego do roku 2020” (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2014 r., poz. 3756),
- § 1 pkt 9, § 3, § 4 pkt 1 i 8 *Statutu Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Białymstoku*, stanowiącego załącznik do Uchwały NR XXIX/365/13 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 14 czerwca 2013 r. w sprawie przyjęcia zmian statutu Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Białymstoku,

- § 2 ust. 1. pkt 8, ust. 2 pkt 1 i 8, § 9 ust. 1 pkt 11 -17 *Regulaminu Organizacyjnego Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Białymstoku*, stanowiącego załącznik do Uchwały Nr 22/182/2015 Zarządu Województwa Podlaskiego z dnia 24 lutego 2015 r. w sprawie zatwierdzenia Regulaminu Organizacyjnego Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Białymstoku.

(strony 11- 39 akt kontroli)

Zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zgodnie z Regulaminem organizacyjnym realizuje Dział Polityki Społecznej, którym kieruje kierownik Działu (§ 5 ust. 2 ww. Regulaminu). Zadania wykonywane są przez pracownika Działu – stanowisko pracy ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie (§ 6 ust. 1 pkt. 1 ppkt 1.3).

Opracowanie i realizacja wojewódzkiego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie - art. 6 ust. 6 pkt 1 ustawy (dz. 1.5.3. KPPwR)

Realizując zadania samorządu województwa w ROPS opracowano *Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w województwie podlaskim na lata 2012 - 2015*, który stanowi załącznik do Uchwały Nr XVI/173/12 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 27 lutego 2012 r. w sprawie przyjęcia „Programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w województwie podlaskim na lata 2012 – 2015”.

Program stanowi interdyscyplinarny plan działań instytucji i służb pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie województwa podlaskiego. Opracowano go w oparciu o wnioski z prac nad Wojewódzką Strategią Polityki Społecznej na lata 2010-2018 oraz o informacje przekazane przez podmioty współtworzące program przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Program zawiera: podstawy prawne działania, charakterystykę oraz diagnozę zjawiska przemocy w rodzinie, system przeciwdziałania przemocy w rodzinie w woj. podlaskim, podstawowe założenia, cele strategiczne i operacyjne, monitorowanie i ewaluację działań programowych.

Analiza zjawiska przemocy w rodzinie, ujęta w *Programie* powstała w oparciu o badanie Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Białymstoku pt. „*Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w województwie podlaskim. Przemoc jako przyczyna dysfunkcji rodzin*”, wykonane w 2011 r. W ramach badań lokalnych dotyczących skali przemocy w rodzinie przeprowadzono również projekt badawczy pt. „*Przemoc wobec ludzi starych w Polsce na przykładzie badań środowiskowych na Podlasiu*” oraz badanie na temat „*Problemy dzieci i młodzieży w kontekście wykluczenia społecznego w województwie podlaskim*”. Przedstawiając skalę przemocy w rodzinie w Polsce i województwie podlaskim w 2010 roku posłużono się danymi dotyczącymi liczby sporządzonych „Niebieskich Kart”, liczby stwierdzonych pokrzywdzonych i sprawców oraz liczby rodzin objętych pomocą społeczną z powodu przemocy w rodzinie i w ramach interwencji kryzysowej.

W *Programie* przedstawiono system przeciwdziałania przemocy w rodzinie w województwie podlaskim opisując: działania profilaktyczne, interwencyjne, działania wspierające osoby doznające przemocy w rodzinie, działania wobec osób stosujących przemoc w rodzinie, prawodawstwo dotyczące ochrony dziecka przed krzywdzeniem, cykl dla lokalnych zespołów interdyscyplinarnych oraz dokonano analizy SWOT (wskazanie mocnych i słabych stron). W dokumencie określono adresatów, miejsce realizacji, koordynatora, podmioty współuczestniczące w realizacji oraz sposób finansowania programu.

W *Programie* zdefiniowano cele strategiczne, do których należą: zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie, zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie i zwiększenie dostępności pomocy oraz zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec

osób stosujących przemoc w rodzinie. Cele strategiczne realizowane są poprzez cele operacyjne, do których określono działania, mierniki/wskaźniki oraz realizatorów. Brak szczegółowego harmonogramu realizacji poszczególnych zadań (z treści *Programu* wynika, że ma on charakter długofalowy, każde zadanie obejmuje lata 2012-2015). Zawarte w *Programie* zapisy dotyczące monitoringu i ewaluacji działań programowych za 2014 r. zrealizowano poprzez zwrócenie się pismem z dnia 27.02.2015 do Prezydentów, Burmistrzów i Wójtów z Województwa Podlaskiego o przesłanie danych na temat zrealizowanych w 2014 r. działań gminy/miasta w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Na podstawie zebranych informacji stworzono raport z realizacji zadań z przeciwdziałania przemocy w rodzinie w województwie podlaskim. Szczegółowy opis realizacji zadań przez jednostki samorządu terytorialnego stanowi załącznik do niniejszego protokołu.

(strony 44 -123 akt kontroli)

Z przedłożonej w toku kontroli dokumentacji oraz z protokołu z przyjęcia ustnych wyjaśnień wynika, że w ramach *Programu* w 2015 r. podjęto m.in. następujące działania:

- zorganizowano kampanię pn. „Zauważ mnie! Usłysz mnie!” uwrażliwiającą na przemoc wobec dzieci, przy współpracy z Komendą Wojewódzką Policji w Białymstoku,
- upowszechniano materiały informacyjne: broszury: *Prawa ofiar przemocy seksualnej*, Podręczniki „*Niebieskie Karty – odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania*”, ulotki: „*Zauważ mnie*”, „*Reaguj na przemoc*”, „*Przemoc w rodzinie – jak pomóc sobie i innym*”, „*Karta praw osoby doznającej przemocy w rodzinie*” Ministerstwa Sprawiedliwości, „*Karta informacyjna dla osoby stosującej przemoc w rodzinie*” Ministerstwa Sprawiedliwości, „*Kompetencje służb i instytucji w sytuacji podejrzenia przemocy w rodzinie*”, plakaty: „*Zauważ mnie*”, „*Reaguj na przemoc*”, „*Bicie czas z tym skończyć*” kalendarzyki listkowe stworzone na potrzeby programu „*Nie ufaj bezgranicznie*”,
- prowadzono specjalistyczne doradztwo dla członków Lokalnych Zespołów Interdyscyplinarnych i grup roboczych, dotyczące nowych rozwiązań w zakresie zapobiegania oraz zwalczania przemocy w rodzinie,
- wdrożono program skierowany do dzieci i młodzieży pn. „*STOP CYBERPRZEMOCY*” realizowany w szkołach województwa podlaskiego,
- prowadzono wojewódzką Bazę Dobrych Praktyk w obszarze działań społeczności lokalnych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- organizowano konferencje naukowe i seminaria dla przedstawicieli różnych grup zawodowych zaangażowanych w działania pomocowe i naprawcze wobec ofiar i sprawców przemocy (wymienione w pkt dotyczącym szkoleń),
- zamieszczano na stronie www.rops-bialystok.pl informacje dotyczące przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz o bieżących działaniach w tym obszarze,

Szczegółowy opis wszystkich podjętych działań zawiera protokół z przyjęcia ustnych wyjaśnień.

(strony 35- 38 akt kontroli)

Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie na obszarze województwa (dz.1.1.2 KPPWwR)

W 2015 r. podjęto działania w kierunku sporządzenia kolejnej „*Diagnozy skali zjawiska przemocy w rodzinie w województwie podlaskim w latach 2012 -2014*”. Analizę sporządzono w oparciu o dane upowszechniane przez Podlaski Urząd Wojewódzki w Białymstoku, Wydział

Polityki Społecznej tj. Sprawozdania z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w województwie podlaskim w latach 2012, 2013 i 2014, informacje o realizacji procedury „Niebieskie Karty” za lata 2013-2014 oraz dane udostępniane przez Policję tj. Sprawozdania z procedury „Niebieskie Karty” sporządzane przez jednostki organizacyjne Policji w latach 2012 - 2014. W toku kontroli ustalono, że ww. diagnoza stanowić będzie załącznik do nowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w województwie podlaskim, który na dzień kontroli był w trakcie opracowywania.

(strony 124-136 akt kontroli)

Inspirowanie i promowanie nowych rozwiązań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie - art. 6 ust. 6 pkt 2 ustawy

Inspirowano i promowano nowe rozwiązania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez prowadzenie konsultacji telefonicznych dla członków Lokalnych Zespołów Interdyscyplinarnych i grup roboczych, które miały na celu pomoc w zakresie ich funkcjonowania oraz wymianę informacji nt. nowych rozwiązań w zapobieganiu przemocy w rodzinie. Dyżur konsultancki odbywa się w każdy wtorek w godz. 8.00 – 13.00. Z prowadzonego rejestru wynika, iż od 17 sierpnia 2015 r. udzielono 30 konsultacji członkom LZI, pracownikom OPS oraz pedagogom szkolnym. Najczęściej zadawane pytania dotyczyły procedury „Niebieskie Karty”, wszczynania procedury przez przedstawiciela oświaty, wykorzystania seksualnego dzieci, ochrony danych osobowych, konsultacji programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

(strona 39 akt kontroli)

Uchwałą Nr 36/333/2015 Zarządu Województwa Podlaskiego z dnia 14 kwietnia 2015 roku w sprawie ogłoszenia otwartego konkursu ofert na wykonanie zadań publicznych w sferze pomocy społecznej, objętych „Programem współpracy Samorządu Województwa Podlaskiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w 2015 roku” ogłoszono otwarty konkurs ofert na wykonanie zadań publicznych, należących do Województwa Podlaskiego w sferze pomocy społecznej.

Wyniki konkursu zostały ogłoszone Uchwałą Nr 49/499/2015 Zarządu Województwa Podlaskiego z dnia 2 czerwca 2015 roku w sprawie zlecenia zadań i udzielenia dotacji z budżetu województwa podlaskiego na 2015 r.

W ramach ww. otwartego konkursu ofert udzielono w 2015 r. dotacji niżej wymienionym podmiotom na realizację zadań, odpowiadającym kryterium innowacyjności i trwałości rezultatów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

1. Fundacja EGO w Suwałkach na realizację zadania – utworzenie *Centrum Ochrony Praw Dziecka*.

Termin realizacji zadania – od lipca do grudnia 2015 r. W ramach zadania planowano zorganizować specjalistyczną pomoc małoletnim ofiarom przemocy (diagnoza i terapia). Beneficjentami wsparcia były dzieci krzywdzone, wychowujące się w rodzinach uwikłanych w problemy przemocy i ich rodziny. Odbiorcy programu kierowani byli przez policję, sąd rodzinny, kuratorów, grupy robocze, pedagogów szkolnych, terapeutów uzależnień (zaplanowano objąć pomocą 100 osób). Celem realizacji projektu było stworzenie lokalnej oferty pomocy dzieciom, będącym ofiarami przemocy rodzinnej, dzieciom zaniedbanym oraz ich rodzinom. Cel ten planowano osiągnąć poprzez oferowaną pomoc psychologiczną, psychoterapeutyczną, psychiatryczną oraz dyżury poprzez komunikator GG.

Cel szczegółowy określony w projekcie, to interwencja specjalistyczna wobec dzieci krzywdzonych, która powinna spowodować zmniejszenie poczucia u dzieci winy i krzywdy, zwiększenie kompetencji rodziców i opiekunów, wychowanie bez użycia przemocy, zapobieganie i leczenie objawów zaburzeń psychicznych u dzieci i dorosłych, uwikłanych w problemy społeczne. Projekt odpowiadał kryterium innowacyjności poprzez stworzenie możliwości komunikacji internetowej m.in. za pomocą komunikatora GG – co stanowi nową formę wsparcia i pomocy. Realizacja projektu odbyła się głównie na terenie powiatów suwalskiego, sejneńskiego i augustowskiego.

2. Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Okręgowy w Suwałkach – realizacja projektu – „Przeciwdziałajmy przemocy”

Termin realizacji zadania - od września do października 2015 r. W ramach projektu przeprowadzono warsztaty dla 20 dzieci z rodzin zagrożonych dysfunkcją i przemocą, uczestników Środowiskowego Ogniska Wychowawczego TPD w Augustowie oraz ich rodzin/opiekunów (razem 40 osób). Celem projektu było uświadomienie rodzicom/opiekunom odpowiedzialności, jaka spoczywa na każdym z nich w związku z wychowywaniem dzieci oraz pomoc w wypracowaniu odpowiednich metod wychowawczych.

W ramach projektu przeprowadzono warsztaty, które miały dostarczyć informacji o przemocy w rodzinie, przedstawić skutki jakie niesie stosowanie przemocy, nauczyć rozwiązywania problemów, kształtowania pozytywnych postaw. Warsztaty zawierały program profilaktyczny, (ukierunkowany na naukę odpowiedniego reagowania na zjawisko przemocy, podnoszenie wrażliwości społecznej na przemoc, edukację dzieci i młodzieży w zakresie konsekwencji stosowania przemocy, naukę radzenia sobie ze stresem), elementy programu prozdrowotnego oraz sportowo-rekreacyjnego.

ROPS, na stronie internetowej www.rops-bialystok.pl, w zakładce *Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie* prowadzi wojewódzką Bazę Dobrych Praktyk, w obszarze działań społeczności lokalnych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

(strona 39 akt kontroli)

Lokalne kampanie społeczne i podejmowanie działań określonych w pkt. 1.2.1 KPPpWR.

W trakcie kontroli ustalono, że ROPS prowadził lokalne kampanie społeczne z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie (zgodnie z dz. 1.2.1 KPPpWR). W 2015 r. przy współpracy z KWP w Białymstoku prowadzono kampanię pn. „Zauważ mnie! Usłysz mnie! uwrażliwiająca na przemoc wobec dzieci. W ramach kampanii upowszechniano ulotki oraz plakaty, na przedsięwzięciach z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie realizowanych przez ROPS oraz zorganizowano konferencję, poświęconą tematyce przemocy wobec dzieci dnia 1 grudnia 2015 r. W konferencji uczestniczyły 104 osoby - przedstawiciele Ośrodków Pomocy Społecznej, Policji, pedagodzy, psycholodzy, nauczyciele oraz kuratorzy sądowi.

(strona 39 akt kontroli)

Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form uzyskania m.in. pomocy medycznej, psychologicznej, prawnej, socjalnej, zawodowej i rodzinnej (dz. 2.2.1 KPPpWR).

Ustalono, iż na stronie internetowej ROPS www.rops-bialystok.pl umieszczona jest baza teleadresowa placówek świadczących pomoc osobom uwikłanym w przemoc w rodzinie. ROPS upowszechnia również materiały informacyjne tj. broszury, plakaty, ulotki, zawierające dane podmiotów świadczących pomoc w powyższym zakresie (wymienione na str. 2 niniejszego

protokołu), podczas organizowanych inicjatyw z przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz w siedzibie ROPS w Białymstoku.

(strona 39 akt kontroli)

Utworzenie lokalnego telefonu zaufania, telefonu interwencyjnego lub informacyjnego dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie (dz. 2.3.5 KPPPwR).

W kontrolowanym okresie nie funkcjonował lokalny telefon zaufania. Dnia 14.12.2015 r. przesłano pismo do urzędów miast i gmin województwa podlaskiego odnośnie potrzeby utworzenia wojewódzkiego telefonu zaufania dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie. Na dzień kontroli odpowiedzi w tym zakresie udzieliły 64 jednostki samorządu terytorialnego, z czego 36 widzi potrzebę utworzenia takiej infolinii. W związku z powyższym w 2016 r. rozważona zostanie sprawa utworzenia wojewódzkiego telefonu zaufania.

(strona 39 akt kontroli)

Ramowy Program Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie- art. 6 ust. 6 pkt 3 ustawy.

Zgodnie z art. 6 ust. 6 pkt 3 ustawy opracowano *Ramowy Program Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie*, który stanowi załącznik do Zarządzenia Nr 15/2015 Dyrektora Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Białymstoku z dnia 2 października 2015 r. w sprawie przyjęcia „Ramowego programu oddziaływań korekcyjno - edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie” oraz „Ramowego programu ochrony ofiar przemocy w rodzinie”. Z przedłożonej w toku kontroli dokumentacji oraz z protokołu z przyjęcia ustnych wyjaśnień wynika, że od 14.12.2012 r. funkcjonował *Ramowy Program Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie* podpisany przez Dyrektora ROPS dostępny na stronie internetowej www.rops-bialystok.pl w zakładce przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Obowiązek realizacji tego zadania wynika z ustawy z dnia 10 czerwca 2010 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 125, poz. 842), która weszła w życie z dniem 1 sierpnia 2010 r.

Program składa się z czterech części: I. Podstawy prawne, II. Cele programu, III. Założenia organizacyjne programu oraz IV. Ewaluacja.

Wyznaczono 5 celów programu tj.: zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie poprzez zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie systemowego wsparcia i pomocy; rozszerzenie form i zwiększenie skuteczności pomocy świadczonej osobom doznającym przemocy w rodzinie; pogłębienie wiedzy i doskonalenie umiejętności oraz zapobieganie wypaleniu zawodowemu pracowników służb, instytucji i organizacji pracujących z osobami doznającymi przemocy w rodzinie; zintensyfikowanie współpracy z instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie; podniesienie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie.

W założeniach organizacyjnych określono m.in. odbiorców programu, realizatorów oraz działania programowe, w których zawarto zasady podejmowania działań na rzecz osób doznających przemocy w rodzinie oraz podstawowe kierunki działań. W programie ujęto również zasady ewaluacji i monitoringu.

Ramowy program ochrony ofiar przemocy w rodzinie powinien określać części składowe gminnych i powiatowych programów, a także zasady ich opracowywania i realizacji, przy uwzględnieniu zasobów i specyfiki poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego. Ww. ramowy program nie zawiera jednoznacznych i jasnych zasad konstruowania lokalnych programów jak również nie uwzględnia zapisów dotyczących tworzenia harmonogramów działań.

(strony 137 - 143 akt kontroli)

Ramowy program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie

Zgodnie z art. 6 ust.6 pkt 3 ustawy opracowano „*Ramowy program oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie*”, który stanowi załącznik nr 15/2015 do Zarządzenia Dyrektora Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Białymstoku z dnia 2 października 2015 r. w sprawie przyjęcia „*Ramowego programu oddziaływań korekcyjno - edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie*” Od 14.12.2012 r. funkcjonował *Ramowy program oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie*, podpisany przez Dyrektora ROPS, dostępny na stronie internetowej www.rops-bialystok.pl, w zakładce przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Obowiązek realizacji tego zadania wynika z ustawy z dnia 10 czerwca 2010 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 125, poz. 842), która weszła w życie z dniem 1 sierpnia 2010 r.

Program zawiera następujące punkty: I. Podstawy prawne, II. Cele programu, III. Współpraca z instytucjami, IV. Założenia organizacyjne, V. Zasady naboru uczestników, VI. Warunki/reguły uczestnictwa w programie, VII. Realizatorzy programu, VIII. Formy, metody pracy, IX. Okres realizacji programu, X. Miejsce realizacji programu, XI. Zawartość merytoryczna, XII. Metody pracy, XIII. Modele programów dla osób stosujących przemoc w rodzinie, XIV. Zakończenie programu, XV. Ewaluacja, XVI. Finansowanie.

W programie wyznaczono cele ogólne: zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie, poprzez pracę z osobami stosującymi przemoc oraz zwiększenie skuteczności oddziaływań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie. Następnie określono cele szczegółowe dotyczące pracy z indywidualnym klientem: rozpoznanie indywidualnej sytuacji; rozpoznanie cech osobistych istotnych dla pracy korekcyjnej; przełamywanie mitów dotyczących ról w rodzinie oraz sposobów wywierania wpływu; zwiększenie wiedzy oraz kompetencji, dotyczących konstruktywnych sposobów radzenia sobie ze złością i agresją; wdrażanie myślenia o rodzinie jako o systemie, w którym zmiana jednego elementu pociąga za sobą zmianę pozostałych; oraz dotyczące pracy grupy korekcyjno – edukacyjnej: uświadomienie, czym jest przemoc; zidentyfikowanie własnych zachowań przemocowych wobec bliskich; wzięcie odpowiedzialności za swoje zachowania przemocowe; rozpoznanie sygnałów ostrzegawczych, zapowiadających zachowania przemocowe; opracowanie „planu bezpieczeństwa” zapobiegającego użyciu siły i przemocy; nabycie nowych umiejętności służących rozwiązywaniu konfliktów w rodzinie bez użycia agresji; nauka umiejętności partnerskiego układania stosunków w rodzinie, uczenie się korzystania z pomocy innych; nauka umiejętności konstruktywnego wyrażania uczuć.

(strony 144-150 akt kontroli)

Ramowy program oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie powinien być zgodny z *Wytycznymi do realizacji programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie obowiązującymi na terenie województwa podlaskiego*, opracowanymi w Wydziale Polityki Społecznej PUW w Białymstoku.

Szkolenia dla osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie – art. 6 ust. 6 pkt 4 (dz.4.3.1 KPPPwR)

W okresie objętym kontrolą ROPS zorganizował 5 szkoleń dla osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie:

- szkolenie członków GKRPA w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie i profilaktyki uzależnień (23 i 24.06.2015 r., przeszkolono 21 członków GKRPA z powiatu białostockiego i wysokomazowieckiego),
- warsztaty „*Wsparcie dziecka krzywdzonego*” (zorganizowano warsztaty w powiecie białostockim 21.09.2015 r., monieckim 28.09.2015 r., łomżyńskim 02.10.2015 r., grajewskim 12.10.2015 r., augustowskim 19.10.2015 r., suwalskim 26.10.2015 r., bielskim 06.11.2015 r., hajnowskim 13.11.2015 r., w których udział wzięli nauczyciele, pedagodzy, psycholodzy, terapeuci pracujący z dziećmi, pracownicy PCPRów i OPSów – łącznie 185 osób),
- seminaria z zakresu przeciwdziałania przemocy wobec osób starszych i niepełnosprawnych (zorganizowano 5 seminariów: powiat białostocki, hajnowski, bielski: 11.09.2015 r. powiat moniecki, augustowski, grajewski, sokólski: 10.09.2015 r., powiat siemiatycki, wysokomazowiecki: 02.10.2015 r., powiat suwalski, sejneński: 03.07.2015 r., powiat łomżyński i zambrowski: 26.06.2015 r., w których udział wzięli pracownicy pomocy społecznej: przedstawiciele OPS oraz PCPR, DPS – łącznie 96 osób),
- seminarium „*Przemoc a uzależnienia*” organizowane przy współpracy z Podlaskim Urzędem Wojewódzkim (05.10.2015 r. w seminarium udział wzięli przedstawiciele OPSów, PCPRów, Policji, kuratorzy sądowi, nauczyciele, pedagodzy, pracownicy PUW, pracownicy ROPS, terapeuci uzależnień – łącznie 192 osoby),
- konferencja „*Zauważ mnie! Usłysz mnie!*” – dotycząca przeciwdziałania przemocy wobec dzieci, organizowana przy współpracy z KWP w Białymstoku (01.12.2015 r. w konferencji udział wzięli przedstawiciele OPSów, PCPRów, Policji, kuratorzy sądowi, nauczyciele, pedagodzy, pracownicy PUW, pracownicy ROPS – łącznie 104 osoby).

(strony 40-41 akt kontroli)

System wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie i osobami stosującymi przemoc, w formie m.in. superwizji, coachingu, grup wsparcia (dz. 4.4.2.KPPPwR)

Z informacji zawartych w protokole z przyjęcia ustnych wyjaśnień wynika, iż ROPS wdraża system wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie i osobami stosującymi przemoc. W okresie objętym kontrolą wsparciem objęto pracowników instytucji pomocy i integracji społecznej: OPS, DPS, POW, PCPR z województwa podlaskiego. Podjęto następujące działania:

- Szkolenie „*Stres, wypalenie zawodowe i asertywność*” (szkolenie finansowane ze środków UE w Ramach Europejskiego Funduszu Społecznego) – 2 edycje: 19-20.02.2015 r. i 19-20.03.2015 r. – łącznie 40 osób,
- Terapia skoncentrowana na rozwiązaniach I stopnia (terapia finansowana ze środków UE w Ramach Europejskiego Funduszu Społecznego) - 3 grupy: 26-29.01.2015 r., 10-13.02.2015 r., 02-05.03.2015 r. i 16-19.03.2015 r. – łącznie 40 osób,
- Szkolenie „*Sposoby negocjacji i radzenia sobie z psychomanipulacją*” (szkolenie finansowane ze środków UE w Ramach Europejskiego Funduszu Społecznego) – 2 edycje: 16-18.02.2015 r. i 23-25.03.2015 r. – łącznie 39 osób.

(strona 42 akt kontroli)

Zlecenie realizacji zadań określonych w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie podmiotom niepublicznym w trybie przewidzianym w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie – art. 9 ust. 2. ustawy.

Z przedłożonej w toku kontroli dokumentacji wynika, że ROPS nie zlecał zadań wymienionych w art. 6 ust. 6 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie podmiotom niepublicznym w trybie przewidzianym w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w okresie objętym kontrolą.

Stwierdzone podczas kontroli uchybienia dotyczyły opracowanych dokumentów tj. Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w województwie podlaskim na lata 2012 - 2015, Ramowego Programu Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie oraz Ramowego programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Za powstałe uchybienia odpowiedzialny jest Dyrektor Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Białymstoku.

W trakcie kontroli sprawdzono 100% dokumentacji formalnej potwierdzającej realizację zadania.

Zgodnie z § 18 ust. 1-4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 3 czerwca 2011 r. w sprawie nadzoru i kontroli nad realizacją zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 126, poz. 718) Dyrektorowi ROPS w Białymstoku przysługuje prawo do:

- zgłoszenia na piśmie, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole do Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku, w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania,
- odmowy podpisania protokołu i złożenia w terminie 7 dni wyjaśnień dotyczących przyczyn tej odmowy.

Protokół sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, z czego jeden doręczono Dyrektorowi ROPS w Białymstoku.

O przeprowadzeniu kontroli dokonano wpisu w książce kontroli prowadzonej przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Białymstoku pod pozycją 25.

Białystok, 18.01.2016 r.

.....
(miejsce i data podpisania protokołu kontroli,
pieczętka jednostki kontrolowanej)

DYREKTOR
Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej
w Białymstoku
/-/
mgr Elżbieta Rajewska - Nikonowicz

Grażyna Dobrzyniewicz
Anna Żadziłko
(podpisy kontrolujących)

.....
(pieczętka i podpis kontrolowanego)

Jeden egzemplarz protokołu otrzymałam :

Białystok, 18.01.2016 r.

DYREKTOR
Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej
w Białymstoku
/-/
mgr Elżbieta Rajewska - Nikonowicz

.....
(miejsce, data i podpis kierownika podmiotu kontrolowanego)